

ВИКОРИСТАННЯ У ВІДГОДІВЛІ МОЛОДНЯКУ ОВЕЦЬ КОРМОВОГО ПРОДУКТУ НА ОСНОВІ ШТУЧНО ВИСУШЕНОЇ ТРАВИ ЛЮЦЕРНИ

Микитюк В.В., доктор с.-г. наук, професор, Бегма Н.А., канд. с.-г. наук, доцента, Аль-Мокдад Санаа Яхія, аспірантка, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, вул. С. Єфремова, 25, м Дніпро, 49600, Україна, e-mail: kafedratkgt@ukr.net

Ключові слова: *молодняк овець, кормовий продукт, люцерна, баранці, відгодівля, приріст живої маси, конверсія*

У силу значної розораності сільськогосподарських угідь степова зона України ніколи не вирізнялася достатньою кількістю природних пасовищ, які можна було використовувати для випасу овець. Підвищення інтенсивності кормовиробництва за пасовищного утримання овець досягалося організацією науково обґрунтованого використання культурних пасовищ. Проте, організація системи зеленого конвеєру культурних пасовищ з метою раціонального їх використання для випасу овець наразі, з економічної точки зору є збитковим, і не в останню чергу, у зв'язку з незначною кількістю поголів'я овець, яке утримується як в державних так і приватних підприємствах.

Важливим напрямом забезпечення реалізації генетичного потенціалу овець повинно бути освоєння інтенсивних зональних систем і технологій кормовиробництва для створення умов біологічно повноцінної годівлі у найбільш важливі періоди вирощування і утримання тварин. Серед великої кількості видів кормових трав люцерна займає провідне місце. Не тільки трава люцерни, а і сіно багаті білком з оптимальним співвідношенням в ньому амінокислот. За сприятливих умов вирощування на богарних площах ця культура дає по три укоси, і з одного гектара площі люцерни одержують 100 центнер сухої речовини і близько 30 центнер білка. Основна частина органічної речовини люцерни знаходиться в формі легкодоступній для засвоєння жуйними.

Необхідно зазначити, що вирощування рослинної сировини для заготівлі сіна і сінажу, за традиційними технологіями в умовах посушливого степу, не завжди забезпечує одержання задовільних врожаїв зеленої маси на означені цілі. Також зберігання та використання сіна в розсипному вигляді трудомісткий процес і є економічно затратно. Часто заготовлене сіно не відповідає вимогам і критеріям якості та не може задовольняти потребу тварин.

Гранульована форма має ряд переваг, що дозволяють створити кормовий продукт на основі зеленої трави або сіна. Сировину для виготовлення гранул збирають у оптимальний час (фазу) дозрівання, забезпечуючи оптимальний вміст протеїну, біологічно активних речовин та високий рівень клітковини. Завдяки термічній обробці сировини гарячим повітрям і високим тиском під час гранулювання, знищуються більшість бактерій та спори грибків. Саме тому інтенсивне вирощування молодняку овець та його відгодівлю доцільно проводити на базі стаціонарних вигульно-кормових майданчиках, які дуже легко облаштовувати на невеликих за чисельністю поголів'я вівцефермах. Це дає можливість організувати безперебійний вільний доступ тварин до самогодівниць та води, а також звести до мінімуму залучення у цьому процесі обслуговуючого персоналу. На таких майданчиках найбільш ефективно проводити відгодівлю молодняку овець з використанням гранульованих кормів.

На кафедрі технології годівлі і розведення тварин Дніпровського державного аграрно-економічного університету розроблено і апробовано рецепт кормового продукту у вигляді гранул циліндричної форми з глянцевою або матовою поверхнею виготовлених із штучно висушеної трави люцерни, з додаванням необхідної кількості інгредієнтів, які забезпечать потребу тварин в енергії та необхідній кількості поживних і біологічно активних речовинах – ТУ У 10.9-43169214-001:2019.

Такий кормовий продукт складався на 97 % за масою із трав'яного борошна люцерни з додаванням монохлориду лізину, DL-метіонину, монокальцій фосфату, вапнякового борошна та хлориду натрію. Склад і поживність гранул за основними показниками з розрахунку на 1 кг сухої речовини був наступний: обмінна енергія становила 7,6 МДж, кормових одиниць – 0,7, сирий протеїн – 16,88 %, сира клітковина – 29,87 %, лізин – 0,62 %, метіонін+цистин – 0,52 %, Са – 1,33 %, Р – 0,6 % і NaCl – 0,46 %.

За довідковими даними добова даванка молодняку овець повинна задовольняти їх добову потребу у забезпеченні сухою речовиною відповідно до вікових параметрів вирощування від 0,95 до 1,55 кг на одну голову.

З метою визначення добової кількості споживання вищезазначеного кормового продукту, а саме гранул виготовлених із трав'яного борошна люцерни, нами було проведено науково-господарський дослід з вивчення ефективності використання таких гранул у заключний період вирощування молодняку овець у ДПДГ «Руно» Дніпропетровської області. Для цього сформовано дві групи баранців по 10 голів у кожній у віці 5 місяців, які були аналогами за живою масою і фізіологічним станом.

За схемою дослідів тварини піддослідних груп у підготовчий період протягом місяця після відлучення від маток споживали основний раціон, який складався з трави природних пасовищ та підгодівлю концкормами у контрольній групі, а гранулами – дослідної. У обліковий період у баранців дослідної групи основний раціон складався повністю із гранульованого корму.

Аналіз фактичного середньодобового споживання гранул баранцями дослідної у 5-місячному віці складав 1,0-1,2 кг. Так, якщо на початку досліджень жива маса молодняку овець в середньому була майже однаковою і становила 26,2-26,3 кг, то вже за перший місяць досліджень відмічено її збільшення у дослідній групі до 31,1 кг, тоді як у контрольній групі жива маса була на рівні 29,8 кг, що було менше на 1,3 кг.

Доцільність використання гранульованого корму у раціонах молодняку овець у період відгодівлі підтверджувалася і в подальшому. Так, на кінець дослідів різниця за показником живої маси між контрольною та дослідною групами становила 4,9 кг ($P>0,99$). Слід відмітити, що перевага за абсолютним приростом у баранців дослідної групи забезпечувалася, перш за все, високою інтенсивністю їх росту.

Стосовно конверсії корму на одиницю продукції, то за період досліджень у молодняку контрольної групи він становив 8,9 ЕКО/кг приросту живої маси, тоді як у дослідній групі цей показник складав 8,3 ЕКО/кг.

Отже, результати наукових досліджень пов'язаних із визначенням відгодівельних якостей баранців асканійської м'ясо-вовнової породи за умови їх інтенсивної відгодівлі показали, що використання для годівлі тварин раціонів, які повністю склалися із гранульованого кормового продукту виготовленого із трави люцерни дало можливість інтенсифікувати процес вирощування, що сприяло збільшенню показника живої маси між контрольною та дослідною групами на 4,9 кг ($P>0,99$).

У той же час за період досліджень у молодняку контрольної групи конверсія корму становила 8,9 ЕКО/кг приросту живої маси, тоді як у дослідній групі цей показник складав 8,3 ЕКО/кг.

UDC 636.32/.38.084

Mikitiuk V.V., Begma N.A., Al-Moqdad Sanaa Yakhia. USE IN FATTING YOUNG SHEEP OF A FORAGE PRODUCT BASED ON ARTIFICIALLY DRIED ALFALFA GRASS.

Dnipro State Agrarian and economic University, e-mail: kafedratkgt@ukr.net

The results of scientific research related to the determination of the fattening qualities of Askanian meat-wool young rams during their intensive fattening are presented. It has been established that the use of a diet for feeding animals, which consisted entirely of a granular feed product made from alfalfa grass, made it possible to intensify the growing process. This contributed to an increase in live weight between the control

and experimental groups by 4.9 kg ($P>0.99$). At the same time, during the period of research in young animals of the control group, feed conversion was 8.9 IVF/kg of live weight gain, while in the experimental group this figure was 8.3 IVF/kg.

Key words: young sheep, feed product, alfalfa, young rams, fattening, live weight gain, conversion

УДК 636.612.082

ЗАБІЙНІ ПОКАЗНИКИ БУГАЙЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ТИПІВ КОНСТИТУЦІЇ

В. Д. Федак, канд. с.-г. наук,

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН, Львівська обл., Львівський р-н., с. Оброшине, вул. Грушевського, 5, 8115, e-mail: Wasylfedak55@gmail.com,

В. Р. Дутка, канд. с.-г. наук, **І. П. Дутчак**, канд. вет. наук,

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького, м. Львів, вул. Пекарська, 50, 79010,

О. О. Безалтична, канд. с.-г. наук,

Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, вул. Пантелеймонівська, 13, 65012

Бугайці з високим фізіолого-селекційним індексом (дослідна група) за передзабійною, забійною масою, морфологічними показниками яловичини та їх хімічним складом переважали аналогів з низьким фізіолого-селекційним індексом (контрольна група) на 10–12 %. Жива маса є одним із основних показників, який характеризує м'ясну продуктивність тварин. Завданням роботи було вияснити, якими забійними якостями характеризуються бугайці української чорно-рябої молочної породи різного типу конституції.

У тезах подано інформацію щодо м'ясної продуктивності бугайців різного типу конституції, який оцінювали за розробленим нами фізіолого-селекційним індексом. У контрольну групу увійшли бугайці з низьким фізіолого-селекційним індексом, а в дослідну, відповідно – з високим.

Ключові слова: бугайці, жива маса, передзабійна маса, забійна маса, морфологічні показники, хімічний склад яловичини.

За живою масою перед забоєм, живою масою після голодної витримки, масою парної та охолодженої туші й масою внутрішнього жиру бугайці дослідної групи переважали контрольних аналогів відповідно на 5,62; 5,95; 6,06; 6,19 і 7,18 % (табл. 1).

Таблиця 1. Забійні показники бугайців української чорно-рябої молочної породи ($M \pm m$)

Показник	Група		± дослід до контролю
	контрольна (n=3)	дослідна (n=3)	
Жива маса перед забоєм, кг	445 ± 2,89	470 ± 5,77***	+ 25
Жива маса після голодної витримки, кг	420 ± 2,36	445 ± 5,04***	+25
Маса парної туші, кг	231 ± 1,73	245 ± 3,17***	+ 14
Маса охолодженої туші, кг	226 ± 1,70	240 ± 2,97***	+ 14
Маса внутрішнього жиру, кг	11,97 ± 0,26	12,83 ± 0,64	+ 0,86
Забійний вихід, %	57,85	57,94	+ 0,09

Забійний вихід у бугайців контрольної і дослідної групи становив відповідно 57,85 і 57,94 %. За забійними показниками відзначена значна перевага тварин дослідної групи над контрольними аналогами.